

Sygn. akt II C 153/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: st. sekr. sąd. M. R.

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2018 roku, w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł.

przeciwko M. C.

o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny

1. uznaje za bezskuteczną, w stosunku do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., umowę darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., dla którego nie jest prowadzona księga wieczysta, zawartą w dniu 17 lutego 2014 roku pomiędzy Z. C. (1) i B. C. (1) a M. C., w Kancelarii Notarialnej w Ł., przed notariuszem P. K., repertorium A (...) w zakresie wierzytelności przysługującej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. wobec Z. C. (1) i B. C. (1) w kwocie 21.105,15 zł (dwadzieścia jeden tysięcy sto pięć złotych piętnaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.618,18 zł (piętnaście tysięcy sześćset osiemnaście złotych osiemnaście groszy) od dnia 22 lutego 2017 roku do dnia zapłaty, w zakresie należności głównej, skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 12 grudnia 2014 roku do dnia 21 lutego 2017 roku oraz kosztów procesu, objętych tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 25 lutego 2015 roku, wydanego w sprawie o sygnaturze akt XIII GNC 6129/14, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 11 maja 2015 roku oraz w zakresie kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi M. G. w sprawie o sygnaturze akt Km 2035/15 w kwocie 108,08 zł (sto osiem złotych osiem groszy) i kosztów zastępstwa adwokackiego w tym postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 600 zł (sześćset złotych), objętych postanowieniem z dnia 15 marca 2016 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt Km 2023/15;

2. nie obciąża pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki;

3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz adw. K. M. kwotę 2.952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, wraz z podatkiem od towarów i usług.

Sygn. akt II C 153/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 lutego 2017 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł., reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru w osobie radcy prawnego, wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), zawartej w dniu 17 lutego

2014 roku pomiędzy Z. i B. C. (1) a M. C., Repertorium (...). Powódka wniosła także o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, iż nakazem zapłaty wydanym w dniu 25 lutego 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt (...), Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy nakazał pozwanym B. C. (1) i Z. C. (1) zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 15.618,18 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty, opłatę sądową w kwocie 195,25 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł. Zasądzona kwota obejmowała okres od września 2013 roku do marca 2014 roku. Na podstawie tego tytułu wykonawczego powódka wszczęła egzekucję prowadzoną przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi M. G. pod sygnaturą akt (...). W toku postępowania Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. poinformowała Komornika, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), zostało zbyte przez Z. i B. C. (1) w drodze umowy darowizny na rzecz córki M. C.. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko Z. i B. C. (1) wobec jego bezskuteczności, gdyż dłużnicy nie posiadają żadnego majątku, z którego możliwe byłoby prowadzenie egzekucji. Pozwana z uwagi na treść przepisu art.533 k.c. została wezwana do dobrowolnego zaspokojenia wierzytelności powoda. Jednakże wezwanie to pozostało bez odpowiedzi.

W ocenie pełnomocnika powoda, umowa darowizny została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela – powoda, gdyż dłużnicy w wyniku umowy stali się niewypłacalni. Zobowiązanie dłużników powstało przed dokonaniem zaskarżonej czynności. W wyniku czynności, korzyść majątkową uzyskała córka dłużników, czyli osoba bliska, co świadczy o tym, że pozwana wiedziała, że dłużnicy działają ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Zaskarżona czynność była darowizną, wobec tego zastosowanie znajduje także domniemanie z art.529 k.c.

(pozew k.2-5)

Prawomocnym postanowieniem z dnia 25 maja 2017 roku Sąd udzielił powódce zabezpieczenia powództwa poprzez zakazanie pozwanej M. C., przez czas toczącego się postępowania zbywania i obciążania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu numer (...) przy ul. (...) w Ł..

(postanowienie k.20-22, zażalenie k.24-25, odpowiedź na zażalenie k.73-74, postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi k.32-36)

W odpowiedzi na pozew pozwana wskazała, że nie zgadza się z zarzutem, iż darowizny dokonano, aby uniknąć spłaty długu. Wskazała, że gdy dokonano darowizny nie wiedziała o kłopotach finansowych rodziców, a darowizna została dokonana, gdyż jest osobą niepełnosprawną – niesłyszącą i ma utrudniony kontakt z otoczeniem.

(odpowiedź na pozew k.40-40 v.)

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2017 roku Sąd ustanowił dla pozwanej pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata.

(postanowienie k.58)

W piśmie z dnia 18 października 2017 roku pełnomocnik pozwanej wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oświadczając, że pomoc ta jest świadczona w oparciu o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i nie została opłacona w żadnej części. Odnosząc się do zarzutów powódki pełnomocnik pozwanej wskazała, że nie została spełniona przesłanka działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela przez dłużników B. C. (1) i Z. C. (2) przy dokonywaniu darowizny lokalu numer (...) przy ul. (...) w Ł. na rzecz pozwanej. Albowiem, rodzice pozwanej chcieli spłacić w ratach zadłużenie w stosunku do powódki. Wskazał, że pozwana nie mogła posiadać wiedzy co do sytuacji majątkowej B. i Z. C. (2) zarówno w chwili przyjmowania darowizny, jak i wcześniej, gdyż pracowała poza Ł. oraz z uwagi na upośledzenie słuchu. Podał, że pozwana o problemach finansowych rodziców dowiedziała się dwa lata po darowiznie z pisma powódki. Podniósł zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez stronę powodową i zaistnienia zasad współżycia społecznego uzasadniających oddalenie powództwa z uwagi na sytuację zdrowotną, majątkową i rodzinną pozwanej oraz okresy

czasu, w jakich powódka zgłasza roszczenia. Wskazał, że pozwana jest osobą niepełnosprawną, niepracującą z ograniczonymi możliwościami znalezienia pracy. Podkreślił, że z pozwem o zapłatę przeciwko dłużnikom powódka wystąpiła po roku od rozwiązania umowy, a powództwo w niniejszej sprawie zostało wniesione w lutym 2017 roku, podczas gdy o bezskuteczności egzekucji wobec B. i Z. C. (2) powódka powzięła wiadomość w marcu 2016 roku. Podniósł, że zadłużenie wynikające z nakazu zapłaty opiewa na kwotę 15.618,18 zł, a prowadzenie egzekucji z nieruchomości, która doprowadziłaby dłużników i pozwaną do pozbawienia mieszkania, dla kwoty która jest nadal możliwa do spłacenia przez dłużników, jest nadużyciem prawa podmiotowego w rozumieniu art.5 k.c.

(pismo pełnomocnika pozwanej k.72-77)

Na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2018 roku pełnomocnik powódki popierał powództwo i dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, że obecne zadłużenie małżonków C. wynosi ponad 20.000 zł, a dłużnicy nie dokonują żadnych wpłat na poczet zadłużenia. Podkreślił, że powódka była uprawniona do wystąpienia ze skargą pauliańską, a dłużnicy mieli świadomość istnienia zadłużenia wobec powódki, dokonując darowizny.

Pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(stanowisko pełnomocnika powódki k.104, nagranie 00:05:57-00:10:41, stanowisko pozwanej k.104, nagranie 00:10:41-00:11:29)

W piśmie wniesionym w dniu 20 kwietnia 2018 roku pełnomocnik powódki wniósł o uznanie za bezskuteczną wskazanej w pozwie umowy darowizny w stosunku do wierzytelności Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. w kwocie 21.105,15 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.618,18 zł od dnia 22 lutego 2017 roku do dnia zapłaty. Natomiast, kwota 21.105,15 zł obejmuje: należność główną w kwocie 15.213,19 zł, wynikającą z nakazu zapłaty z dnia 25 lutego 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w sprawie o sygnaturze akt (...) (z uwzględnieniem wyegzekwowanej w postępowaniu egzekucyjnym w sprawie (...) kwoty 404,27 zł), skapitalizowane odsetki od należności głównej za okres od dnia 12 grudnia 2014 roku do dnia 22 lutego 2017 roku w kwocie 2.587,91 zł, koszty sądowe w kwocie 195,25 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł, wynikające z nakazu zapłaty z dnia 25 lutego 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w sprawie o sygnaturze akt (...), koszty postępowania egzekucyjnego poniesione przez powódkę w sprawie (...) w kwocie 108,08 zł oraz koszty zastępstwa adwokackiego w egzekucji przyznane w postępowaniu egzekucyjnym (...) w kwocie 600 zł.

(pismo pełnomocnika powoda k.114-115)

Na rozprawie w dniu 16 października 2018 roku pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie. Pełnomocnik powódki wskazał, że zobowiązanie, którego dotyczy pozew nie zostało uregulowane w żadnej części. Pełnomocnik pozwanej podtrzymał wniosek o przyznanie kosztów niepłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

(stanowisko pełnomocnika powódki k.125 i k.126, nagranie 00:02:29-00:03:45, 00:18:37-00:20:40, stanowisko pełnomocnika pozwanej k.125 i k.126, nagranie 00:03:45-00:06:04, 00:20:40-00:27:45)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. i B. małżonkom C. przysługiwało, we wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł..

(okoliczność bezsporna)

B. i Z. C. (1) zamierzali darować prawo do lokalu mieszkalnego córce, która jako osoba niesłysząca ma utrudniony kontakt z otoczeniem, zwłaszcza przy załatwianiu spraw urzędowych.

(dowód: zeznania świadka B. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.105-107, nagranie 00:14:45-00:42:17, zeznania świadka Z. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.107-109, nagranie 00:44:48-01:11:44, przesłuchanie pozwanej M. C. – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.109-110, nagranie 01:13:58-01:26:51)

Z. i B. C. (1) byli najemcami lokalu użytkowego położonego w Ł. przy ul. (...), który został zdany do dyspozycji Spółdzielni w dniu 3 lutego 2014 roku. W tym lokalu prowadzili działalność gospodarczą w postaci sklepu ogólnospżywczego.

(okoliczność bezsporna, także kserokopia pisma k.78 i k.82)

Z. i B. C. (1) zaprzestali prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na niskie dochody, jakie przynosił sklep. W 2013 roku Z. i B. C. (1) mieli problemy z zapłatą czynszu za lokal użytkowy na rzecz powodowej Spółdzielni. Gdy zamknęli sklep poinformowali o tym fakcie córkę, wskazując, że sklep został zamknięty z uwagi na małą ilość klientów i małe dochody. Prosilili córkę o pomoc finansową w związku z zamknięciem sklepu.

W dniu 3 lutego 2014 roku Z. i B. C. (1) zwrócili się do Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. o wyrażenie zgody na rozłożenie spłaty zadłużenia wobec Spółdzielni na raty po 350 zł miesięcznie. Wskazali, że w utrzymanie sklepu włożyli wszystkie oszczędności i po jego zamknięciu pozostają bez środków do życia oraz że podjęli starania o podjęcie pracy, która umożliwi im spłatę zadłużenia w ratach.

Oprócz zadłużenia w stosunku do powodowej Spółdzielni (...) posiadali także zadłużenie w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego, który w późniejszym czasie umorzył im zadłużenie.

(dowód: kserokopia pisma k.82, zeznania świadka B. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.105-107, nagranie 00:14:45-00:42:17, przesłuchanie pozwanej M. C. – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.109-110, nagranie 01:13:58-01:26:51)

Na dzień 13 lutego 2014 roku zadłużenie Z. i B. C. (1) z tytułu zaległego czynszu za lokal użytkowy położony w Ł. przy ul. (...) wraz z rozliczeniami wody i odsetkami od nieterminowych płatności wynosiło 14.764,46 zł.

Uchwałą z dnia 5 lutego 2014 roku Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. wyraził zgodę na rozłożenie spłaty tego zadłużenia na raty. W okresie od 5 lutego 2014 roku do 31 lipca 2014 roku rata miesięczna miała wynosić 350 zł, a w okresie od 1 sierpnia 2014 roku do 31 sierpnia 2015 roku 1.000 zł. Pismo informujące dłużników o rozłożeniu spłaty na raty zostało im doręczone w dniu 14 lutego 2014 roku.

W dniu 24 marca 2014 roku Z. C. (1) wpłacił kwotę 400 zł tytułem spłaty rozłożonego na raty zadłużenia. B. i Z. nie dokonali innych wpłat na poczet zadłużenia. Nie zwracali się też do Spółdzielni o zmianę porozumienia w przedmiocie spłaty zadłużenia.

(dowód: kserokopia pisma wraz pokwitowaniem jego odbioru k.78, dowód wpłaty KP k.79, zeznania świadka B. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.105-107, nagranie 00:14:45-00:42:17, zeznania świadka Z. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.107-109, nagranie 00:44:48-01:11:44)

W drodze umowy darowizny, sporządzonej w formie aktu notarialnego w dniu 17 lutego 2014 roku, przed notariuszem P. K. w Kancelarii Notarialnej w Ł., Repertorium A numer (...), M. C. otrzymała od rodziców Z. C. (1) i B. C. (1) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł., dla którego nie jest prowadzona księga wieczysta.

Poza mieszkaniem darowanym córce B. i Z. C. (1) byli wówczas właścicielami 14 –letniego samochodu marki O. (...). Nie mieli innego majątku.

W dacie darowizny M. C. zamieszkiwała wraz z rodzicami w mieszkaniu stanowiącym przedmiot darowizny.

(dowód: kserokopia umowy k.42-43, zeznania świadka B. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.105-107, nagranie 00:14:45-00:42:17, zeznania świadka Z. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.107-109, nagranie 00:44:48-01:11:44)

W okresie od 1 października 2013 roku do 30 września 2018 roku pozwana miała z (...) sp. z o.o. w Ł. zawartą umowę o pracę na czas określony jako pakowacz, a w okresie od 1 października 2015 roku do 30 września 2017 roku z (...) -P sp. z o.o. w Ł. umowę o pracę na czas określony jako monter wiązek elektrycznych.

(dowód: kserokopia umowy k.49, kserokopia aneksu k.48, kserokopia umowy k.49-50)

W dniu 25 lutego 2015 roku Referendarz sądowy Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia, w sprawie o sygnaturze akt (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał, aby pozwani B. C. (1) i Z. C. (3) zapłacili na rzecz powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. kwotę 15.618,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty wraz z opłatą sądową w kwocie 195,25 zł oraz kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł.

(dowód: nakaz zapłaty k.18 oraz w załączonych aktach (...))

Na podstawie powyższego nakazu zapłaty, zapatrzonemu w klauzulę wykonalności, Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko B. C. (1) i Z. C. (1). Postępowanie egzekucyjne było prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi M. G..

(okoliczność bezsporna)

W odpowiedzi na wezwanie Komornika do udzielenia informacji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 18 czerwca 2015 roku wskazał, że B. C. (1) jest osobą bezrobotną niepobierającą zasiłku dla bezrobotnych. Natomiast, Naczelnik Drugiego Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. w piśmie z dnia 16 czerwca 2015 roku poinformował Komornika, że B. C. (1) figuruje w rejestrze podatników urzędu, nie posiada nadpłat z tytułu podatku, lecz prowadzone jest przeciwko niej postępowanie egzekucyjne.

(dowód: pismo ZUS k.25 i pismo PUP k.26 - załączonych akt (...))

W dniu 15 września 2015 roku Z. C. (1) poinformował Komornika, że jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Wskazał, że pobiera wraz z żoną świadczenia z pomocy społecznej w łącznej kwocie 315 zł, utrzymuje się z prac dorywczych, korzysta z pomocy córki, nie posiada środków na spłatę zadłużenia, ma zadłużenie w stosunku do Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wysokości kilkudziesięciu tysięcy złotych. W tym samym dniu B. C. (1) poinformowała Komornika, że jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku, pobiera wraz z mężem świadczenia z pomocy społecznej w łącznej kwocie 315 zł, korzysta z pomocy córki, nie posiada środków na spłatę zadłużenia, ma zadłużenie w stosunku do Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wysokości kilkudziesięciu tysięcy złotych oraz w stosunku do Urzędu Skarbowego w wysokości około 2.000 zł.

(dowód: protokół k.29 -29 v., k.30-30 v. załączonych akt Km 2035/15)

Pismem z dnia 8 października 2015 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. poinformowała Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, że Z. i B. C. (1) umową darowizny z dnia 17 lutego 2014 roku, rep. (...), zbyli spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu numer (...) przy ul. (...) Ł. na rzecz córki M. C. oraz że dla lokalu nie jest prowadzona księga wieczysta.

(dowód: pismo k.17 i k.33 załączonych akt (...))

Pismem z dnia 1 grudnia 2015 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi M. G. poinformował Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w Ł., że zgodnie z informacją uzyskaną ze Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. dłużnicy w dniu 17 lutego 2014 roku zbyli lokal numer (...) przy ul. (...) Ł. na rzecz córki M. C..

(dowód: pismo k.16)

Pismem z dnia 4 marca 2016 roku Komornik poinformował Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w Ł., że postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikom Z. C. (1) i B. C. (1) zostanie umorzone, gdyż wierzyciel nie wskazał mienia, z którego może być prowadzona egzekucja, a postępowanie prowadzone w trybie art.801 k.p.c. i art.761 § 1 k.p.c. nie doprowadziło do wyjawienia majątku dłużnika. Komornik przedstawił także wierzycielowi informacje uzyskane w wyniku zleconego poszukiwania majątku dłużnika.

(dowód: wysłuchanie wierzyciela k.37-37 v. załączonych akt (...))

Postanowieniem z dnia 15 marca 2016 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. G., umorzył postępowanie egzekucyjne z wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. przeciwko Z. C. (1) i B. C. (1), wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Komornik zwrócił wierzycielowi tytuł wykonawczy, ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 282,50 zł, którą w całości obciążył dłużnika, a z której kwotę 108,08 zł uiścił wierzyciel tytułem zaliczki oraz przyznał pełnomocnikowi wierzyciela koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 600 zł.

(dowód: postanowienie o umorzeniu postępowania k.39 załączonych akt (...))

Pismem z dnia 16 lutego 2016 roku Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. wezwała M. C. do zapłaty kwoty 24.044,07 zł w terminie 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem skierowania na drogę postępowania sądowego sprawy o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł.. W piśmie wskazano, że kwota ta wynika z wierzytelności przysługującej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. w stosunku do B. i Z. C. (1) na podstawie tytułu wykonawczego wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, w sprawie o sygnaturze akt (...), a w toku postępowania egzekucyjnego ustalono, że B. i Z. C. (1) zbyli lokal numer (...) przy ul. (...) w Ł. na rzecz córki M. C.. Na skutek czynności dłużnicy stali się niewypłacalni, a M. C. uzyskała korzyść majątkową w postaci prawa do lokalu z pokrzywdzeniem wierzyciela.

(dowód: pismo k.11)

M. C. ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe. Jest osobą niesłyszącą od urodzenia. Porozumiewa się czytając z ruch warg oraz za pomocą języka migowego. Utrzymuje się z renty socjalnej w wysokości 870 zł netto miesięcznie oraz zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł miesięcznie. Podpisała umowę o pracę na pełen etat na okres próbny i rozpoczęła pracę, ale nie otrzymała jeszcze wynagrodzenia z tego tytułu. Pozwana leczy się na astmę, cukrzycę i tarczycę. W związku z tym ponosi stałe wydatki na leki w kwocie 100 zł miesięcznie.

B. i Z. C. (1) nadal mają zadłużenie w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Nie posiadają majątku pozwalającego na spłatę zadłużenia w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł..

B. C. (1) otrzymuje emeryturę w wysokości 620 zł netto miesięcznie, Z. C. (1) nie pracuje, oczekuje na przyznanie emerytury.

(dowód: kserokopia orzeczenia k.44-44 v. i k.80-81, kserokopia pisma k.45,v. kserokopia decyzji k.46-46, zeznania świadka B. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.105-107, nagranie 00:14:45-00:42:17, zeznania świadka Z. C. (1) – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.107-109, nagranie 00:44:48-01:11:44, przesłuchanie pozwanej M. C. – protokół rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 roku k.109-110, nagranie 01:13:58-01:26:51 i protokół rozprawy z dnia 16 października 2018 roku k.126, nagranie 00:07:57-00:16:15)

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o powołane dowody

z dokumentów, których treść i autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a także częściowo w oparciu o zeznania świadków B. C. (1) i Z. C. (1) oraz przesłuchanie pozwanej.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków B. C. (1), w zakresie w jakim twierdziła, że wraz z mężem nie informowała córki o zadłużeniu w stosunku do powodowej Spółdzielni, gdyż pozwana jest osobą nerwową. W świetle życiowego doświadczenia i zasad logiki, zeznania świadka jawią się jako niewiarygodne. M. C. w dacie zaprzestania przez rodziców prowadzenia działalności gospodarczej prowadziła z rodzicami wspólne gospodarstwo domowe, a jej dochody w postaci renty socjalnej oraz wynagrodzenia za pracę stanowiły wówczas główne źródło utrzymania rodziny. Pozwana była wówczas osobą pełnoletnią, podejmującą zatrudnienie i świadomą konieczności pozyskiwania środków na własne utrzymanie. Ponadto, jak wynika z przesłuchania pozwanej, M. C. była informowana przez rodziców, że sklep został zamknięty z uwagi na małą ilość klientów i niskie dochody, a rodzice prosili ją o pomoc finansową w związku z zamknięciem sklepu. W ocenie Sądu, nie sposób zatem uznać za wiarygodne zeznania świadka B. C. (1), iż pozwana nie miała wiedzy o zadłużeniu rodziców.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, w tym przesłuchania pozwanej, jako niewiarygodne jawią się zeznania świadka Z. C. (1), w zakresie w jakim podał, że wraz z żoną nie rozmawiali z córką o przyczynie zamknięcia sklepu. Albowiem, jak wynika z przesłuchania pozwanej, M. C. była informowana przez rodziców, że sklep został zamknięty z uwagi na małą ilość klientów i niskie dochody, a rodzice prosili ją o pomoc finansową w związku z zamknięciem sklepu. Ponadto, w świetle życiowego doświadczenia, nie sposób przyjąć, iż pozwana jako osoba dorosła, pracująca, prowadząca z rodzicami wspólne gospodarstwo domowe, na której w sytuacji zamknięcia przez rodziców działalności gospodarczej spoczął de facto ciężar utrzymania rodziny nie była zainteresowana przyczynami zamknięcia przez rodziców sklepu oraz ich sytuacją majątkową i nie zadawała rodzicom pytań w tym związanych.

Z tych samych przyczyn, Sąd uznał za niewiarygodne przesłuchanie pozwanej, w zakresie w jakim podała, że w dacie darowizny nie miała wiedzy o żadnym zadłużeniu rodziców związanym z prowadzeniem sklepu, jakie pozostało po jego zamknięciu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki umowy darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu numer (...) położonego w Ł. przy ul. (...), zawartej w dniu 17 lutego 2014 roku pomiędzy Z. i B. C. (1) a M. C., Repertorium (...) której przysługuje wobec Z. i B. C. (2) wierzytelność w kwocie 21.105,15 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.618,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2017 roku do dnia zapłaty, obejmująca należność główną, skapitalizowane odsetki oraz koszty procesu, stwierdzone tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 25 lutego 2015 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w sprawie o sygnaturze akt XIII GNc 6129/14 oraz koszty postępowania egzekucyjnego poniesione przez powódkę w sprawie Km 2035/15 oraz koszty zastępstwa adwokackiego w egzekucji przyznane w postępowaniu egzekucyjnym Km 2035/15 w kwocie 600 zł, objęte postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 15 marca 2015 roku.

Pozwana nie kwestionowała faktu istnienia wierzytelności powódki, czy jej zakresu ani dokonania darowizny na jej rzecz.

Wskazywała na brak spełnienia przesłanek do wystąpienia ze powództwem w niniejszej sprawie w postaci działania przez dłużników B. C. (1) i Z. C. (2) ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela przy dokonywaniu darowizny lokalu numer (...) przy ul. (...) w Ł. na rzecz pozwanej oraz wiedzy pozwanej o działaniu dłużników ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela z uwagi na fakt, iż jest ona osobą niesłyszącą. Podniósł zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez stronę powodową w rozumieniu art.5 k.c. w związku z wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie.

Stosownie do przepisu art. 527 k.c., stanowiącego podstawę zgłoszonego żądania, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli

może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Paragraf 2 stanowi, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Z cytowanego przepisu wynikają następujące przesłanki, które muszą być spełnione kumulatywnie, by doszło do uwzględnienia powództwa:

1. istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności,
2. dokonanie przez dłużnika z „osobą trzecią” czynności prawnej,
3. dokonanie przez dłużnika czynności „z pokrzywdzeniem wierzycieli”, a zarazem takiej, z której „osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową”,
4. dokonanie przez dłużnika czynności „ze świadomością pokrzywdzenia”,
5. działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Przy czym ocena zaistnienia wskazanych przesłanek musi być odniesiona do stanu faktycznego, powołanego i udowodnionego przez strony.

Stosownie bowiem do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne, a zatem co do zasady na powodzie. Zakres żądania pozwu, obejmujący zarówno podstawę prawną, jak i okoliczności faktyczne, tworzy jednocześnie granice rozpoznania sprawy przez Sąd.

W powództwie opartym na skardze pauliańskiej, powód, będący wierzycielem, powinien wskazać nie tylko czynność, która została dokonana z jego pokrzywdzeniem, sam fakt pokrzywdzenia, okoliczności subiektywne po stronie dłużnika i pozwanego, ale przede wszystkim winien wskazać, że istnieje dłużnik oraz że pozwany uzyskał od niego korzyść majątkową kosztem powoda w tym sensie, że powód, na skutek wynikłej niewypłacalności dłużnika, nie jest w stanie zaspokoić się z majątku dłużnika odnośnie do swojej wierzytelności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2000 roku, V CKN 149/00). Przy czym Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 listopada 2003 roku (III CKN 355/01) zaakcentował, że precyzja wierzytelności (obejmująca przynajmniej jej istnienie, tytuł prawny i wysokość) należy do wierzyciela, bowiem wierzyciel wyznacza w skardze z art. 527 k.c. przedmiot ochrony pauliańskiej. Ochroną pauliańską objęta jest bowiem zawsze konkretna wierzytelność, stanowiąca przedmiot żądanej przez wierzyciela ochrony, a nie wszelkie bliżej nieoznaczone prawa powoda. Wskazanie wysokości wierzytelności jest tym bardziej istotne, że bezskutecznością może być objęta jedynie czynność prawna dłużnika maksymalnie do rozmiarów konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi, stąd sentencja wyroku wydanego na podstawie art. 527 § 1 k.c., a co za tym idzie żądanie pozwu wyznaczające granice rozpoznania sprawy i rozstrzygnięcia musi określać wierzytelność, której ochronie wyrok ze skargi pauliańskiej ma służyć, stanowiąc podstawę pierwszeństwa w zaspokojeniu wierzytelności, stosownie do art. 532 k.c.

W niniejszej sprawie, w drodze umowy darowizny Z. i B. C. (1) przekazali na rzecz swojej córki M. C. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) przy ul. (...) w Ł.. Czynność ta skutkowałą bezpłatnym przysporzeniem do majątku pozwanej.

Nie budzi wątpliwości, iż w wyniku tej czynności prawnej majątek dłużników uległ pomniejszeniu. W postępowaniu opartym na skardze pauliańskiej powód, będący wierzycielem, winien wykazać fakt pokrzywdzenia – to, że pozwany uzyskał od dłużnika korzyść majątkową kosztem powoda, a powód na skutek wynikłej niewypłacalności dłużnika nie jest w stanie zaspokoić się z majątku dłużnika odnośnie do swojej wierzytelności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2000 roku, (...))

Należy w tym miejscu podkreślić, iż pozwana nie kwestionowała istnienia wierzytelności powódki ani jej rozmiaru. Niekwestionowana była także ważność czynności prawnej dokonanej z osobą trzecią – pozwaną w tej sprawie.

Zgodnie z przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia, wiążąca się z pokrzywdzeniem niewypłacalność dłużnika musi istnieć w chwili wystąpienia ze skargą paulińską i w chwili orzekania przez Sąd (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 roku, V CKN 280/00, z dnia 23 lipca 2003 roku, II CKN 299/01, z dnia 29 czerwca 2004 roku, II CK 367/03). Dlatego Sąd powinien także brać pod uwagę czynności prawne działane przez dłużnika już po dokonaniu zaskarżonej czynności i stan jego majątku w chwili zamknięcia rozprawy oraz ocenić, czy między ustalonym stanem niewypłacalności lub wyższego stopnia niewypłacalności a zaskarżoną czynnością prawną istnieje związek przyczynowy. Związek ten nie musi być wyłączny i jedyny. Przyczyną niewypłacalności mogą być różne zdarzenia i czynności prawne dłużnika, a jedną z nich powinna być czynność zaskarżona. Tak rozumiany związek przyczynowy występuje i przesłanka pokrzywdzenia jest spełniona także wówczas, jeżeli zaskarżona czynność, dopiero razem z innymi zdarzeniami lub czynnościami prawnymi dłużnika, doprowadziła do jego niewypłacalności, jeżeli była koniecznym składnikiem tych przyczyn i bez niej one same nie spowodowałyby niewypłacalności. Do oceny tego związku przyczynowego decydująca jest chwila, w której wierzyciel wystąpił z żądaniem uznania bezskuteczności, a nie chwila zawarcia czynności prawnej. W przypadku, gdy niewypłacalność jest następstwem wielu czynności prawnych dłużnika, do wierzyciela należy wybór czynności, przeciwko której kieruje skargę paulińską (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2007 roku, II CSK 323/07).

A zatem, w niniejszej sprawie, dla oceny pokrzywdzenia strony powodowej miarodajny jest stan majątku dłużników w chwili wytoczenia powództwa oraz w chwili wydania zaskarżonego wyroku.

Wobec dłużników toczyło się postępowanie egzekucyjne, które nie doprowadziło do zaspokojenia wierzyciela. Egzekucja komornicza prowadzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. G. w sprawie o sygnaturze akt (...) okazała się bezskuteczna i została umorzona. W toku postępowania, w tym na skutek wysłuchania dłużników, Komornik, ustalił, że dłużnicy Z. C. (1) i B. C. (1) są zarejestrowani jako bezrobotni bez prawa do zasiłku, pobierają świadczenia z pomocy społecznej w łącznej kwocie 315 zł, korzystają z finansowej pomocy córki, nie posiadają środków na spłatę zadłużenia. Z informacji zawartych w dokumentach komorniczych wynika, że dłużnicy posiadają także zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości kilkudziesięciu tysięcy złotych.

Na uwagę zasługuje okoliczność, iż wierzyciel zlecił Komornikowi poszukiwanie majątku dłużników i wszczął postępowanie egzekucyjne dążąc do zaspokojenia swej wierzytelności przed złożeniem pozwu opartego na skardze paulińskiej.

Na dzień orzekania stan majątku dłużników Z. C. (1) i B. C. (2), znany Sądowi, jest taki, że nie mają oni realnej możliwości zaspokojenia wierzytelności powódki. B. i Z. C. (1) nadal mają zadłużenie w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które w świetle przepisu art.1025 § 1 k.p.c. korzysta z pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzytelnością powódki. Dłużnicy nie posiadają majątku pozwalającego na spłatę zadłużenia w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł.. B. C. (1) otrzymuje emeryturę w wysokości 620 zł netto miesięcznie, Z. C. (1) nie pracuje, nie posiada dochodów, oczekuje na przyznanie emerytury. Dłużnicy zamieszkują wraz z córką M. C., która utrzymuje się z renty socjalnej w wysokości 870 zł netto miesięcznie oraz zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł miesięcznie. Dodatkowo pozwana podjęła pracę na okres próbny, lecz nie potrafiła wskazać jakie wynagrodzenie otrzyma z tego tytułu.

Powódka - wierzyciel po umorzeniu egzekucji prowadzonej przeciwko B. i Z. C. (3), wobec braku ustalonego majątku dłużników zdecydowała się na zaskarżenie czynności dokonanej przez dłużników z osobą trzecią – pozwaną – córką dłużników.

Umowa darowizny zawarta w dniu 17 lutego 2014 roku jest czynnością nieodpłatną. Nieodpłatność tej czynności, ma swoje konsekwencje dla przesłanek subiektywnych, ustalenia stanu świadomości dłużników osoby trzeciej. Dla oceny powstania lub powiększenia niewypłacalności, także ma znaczenie, ponieważ nieodpłatność czynności oznacza brak ekwiwalentu. Dłużnicy wyzbyli się określonego składnika majątkowego nie uzyskując nic w zamian. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 września 1998 roku, III CKN 612/97 (OSNC 1999 ro, nr 3, poz. 56), wyjaśnił, iż o niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. świadczy już m.in. bezskuteczność przeprowadzonej przeciwko niemu egzekucji, która – w odniesieniu do świadczeń pieniężnych – może być prowadzona z różnych, a zatem także tylko z niektórych składników majątku dłużnika. Jeżeli zatem egzekucja świadczenia pieniężnego przeprowadzona z jednej choćby części majątku okaże się bezskuteczna, jest to wystarczające do przyjęcia, że wykazana została w ten sposób niewypłacalność dłużnika zalegającego z zapłatą. Stanowisko takie znajduje podwójne uzasadnienie: z jednej strony dłużnik może i powinien, dysponując innymi składnikami majątku, zapłacić egzekwowaną należność, co czyniłoby roszczenie pauliańskie bezprzedmiotowym, z drugiej zaś strony nie można wymagać od chcącego skorzystać z tej ochrony wierzyciela, ażeby wszczynął kolejno wiele postępowań egzekucyjnych, mnożył swoje koszty, pokonywał przeszkody związane z samym ustaleniem, z jakich części składa się majątek dłużnika, i wreszcie przyjmował na siebie skutki niepowodzeń kolejnych egzekucji.

B. i Z. C. (1) mieli świadomość posiadania zadłużenia względem powódki. Niskie dochody, jakie przynosił prowadzony przez nich sklep ogólnospożywczy, spowodowały, że już w 2013 roku mieli problemy z zapłatą czynszu za lokal użytkowy przy ul. (...) w Ł. na rzecz powodowej Spółdzielni. W dniu 3 lutego 2014 roku Z. i B. C. (1) zwrócili się do Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. o wyrażenie zgody na rozłożenie spłaty zadłużenia wobec Spółdzielni na raty po 350 zł miesięcznie. Wskazali, że w utrzymanie sklepu włożyli wszystkie oszczędności i po jego zamknięciu pozostają bez środków do życia oraz że podjęli starania o podjęcie pracy, która umożliwi im spłatę zadłużenia w ratach. Na dzień 13 lutego 2014 roku zadłużenie Z. i B. C. (1) z tytułu zaległego czynszu za lokal użytkowy położony w Ł. przy ul. (...) wraz z rozliczeniami wody i odsetkami od nieterminowych płatności wynosiło 14.764,46 zł. Oprócz zadłużenia w stosunku do powodowej Spółdzielni (...) posiadali wówczas także zadłużenie w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego, który umorzył im zadłużenie. Poza mieszkaniem B. i Z. C. (1) byli wówczas właścicielami 14 –letniego samochodu marki O. (...). Nie mieli innego majątku. Pomimo takiej sytuacji, dłużnicy nie zmienili swoich wcześniejszych planów, aby darować pozwaną mieszkanie, choć zdawali sobie także sprawę z tego, że nie posiadają innego majątku poza mieszkaniem. W ocenie Sądu, dłużnicy musieli zatem liczyć się z brakiem możliwości spłaty zadłużenia wobec powódki.

Konkludując, zdaniem Sądu, B. i Z. C. (4) działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela – powódki.

Uwzględnieniu powództwa sprzyjały także domniemania przewidziane w przepisach Kodeksu cywilnego, możliwe do zastosowania wobec bezpłatnego charakteru czynności.

Jak wynika z przepisu art.529 k.c., jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Natomiast, w świetle przeprowadzonych dowodów, w lutym 2014 roku B. i Z. C. (1) posiadali zadłużenie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą w stosunku do ZUS i Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł., którego nie byli w stanie spłacić. Zaś, darowizna lokalu na rzecz córki spowodowała, że dłużnicy nie posiadają żadnego majątku pozwalającego powódce na skuteczne przeprowadzenie egzekucji.

Zgodnie z art. 528 k.c., w przypadku czynności o charakterze bezpłatnym, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Przepis ten stanowi zasadnicze ułatwienie w realizacji skargi pauliańskiej przez wierzyciela, uzasadnione bezpłatnym przysporzeniem – nabyciem do majątku składników bez poniesienia jakichkolwiek kosztów.

Jednocześnie, stosownie do art. 527 § 3 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością

pokrzywdzenia wierzycieli. W niniejszej sprawie, pozwana jest córką dłużników, a więc osobą będącą w bliskim z nimi stosunku. M. C. zamieszkiwała z rodzicami przed dokonaniem darowizny, w chwili jej dokonania, zamieszkuje także z nimi obecnie. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, powyższe domniemanie nie zostało obalone. Pozwana przyznała, że rodzice informowali ją o zamknięciu sklepu z powodu braku klientów i niskich dochodów. W tej sytuacji, jak wskazano powyżej niewiarygodne są twierdzenia pozwanej, że nie wiedziała o zadłużeniu rodziców w stosunku do powódki. Ponadto, wobec bezpłatnego charakteru czynności i możliwości zastosowania domniemania z art. 528 k.c. oraz braku wymogu wiedzy osoby trzeciej, zastrzeżonej w zdaniu 2 art. 530 k.c. tylko dla czynności odpłatnych, kwestia wiedzy pozwanej o zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela pozostawała bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Nadto, domniemanie wynikające z art. 527 § 3 k.c. i fakt, że M. C. jest osobą bliską w rozumieniu tego przepisu, pozwala na przyjęcie, iż pozwana wiedziała, że dłużnicy działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W ocenie Sądu, pozwana nie obaliła żadnego z powyższych domniemań.

W toku postępowania pozwana wskazała, iż nadal istnieje możliwość zaspokojenia wierzytelności powódki przez pozwanych.

Zgodnie z art. 533 k.c., osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Według zawartej w art. 44 k.c. definicji, mieniem jest własność i inne prawa majątkowe. Jeżeli zatem w art. 533 k.c. jest mowa o wskazaniu mienia dłużnika, przyjmując należy, że chodzi nie tylko o własność i inne prawa rzeczowe, lecz także o prawa majątkowe wynikające ze stosunków obligacyjnych, a więc o wierzytelności. Jednakże, zwolnienie się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela przez wskazanie mienia dłużnika będzie skuteczne tylko wtedy, gdy mienie to jest wystarczające do zaspokojenia wierzyciela, tzn. jego wartość odpowiada korzyści majątkowej uzyskanej przez osobę trzecią i gdy mienie to może służyć rzeczywistemu zaspokojeniu wierzyciela. Nie może zatem być to mienie, które nie podlega egzekucji (art. 829 – 833 k.p.c.). W judykaturze i piśmiennictwie podkreśla się, że w art. 533 k.c. chodzi o wskazanie jedynie takiego mienia dłużnika, co do którego można - z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością - przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Nie chodzi więc o samą teoretyczną możliwość prowadzenia egzekucji z mienia dłużnika, której rezultat w praktyce może okazać się wątpliwy, lecz o uzyskanie przez wierzyciela realnego zaspokojenia z tego majątku (tak między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2006 roku, III CSK 8/06, opubl. OSNC 2006 nr 12, poz. 207, „Komentarz do kodeksu cywilnego” pod red. Gerarda Bieńka, Warszawa 2011 rok).

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, aktualnie, po dokonaniu na rzecz pozwanej darowizny lokalu mieszkalnego, dłużnicy Z. C. (1) i B. C. (1) nie mają innego majątku, w tym nieruchomości, pojazdu mechanicznego, czy zgromadzonych środków pieniężnych, z których możliwe jest zaspokojenie powódki. B. C. (1) otrzymuje emeryturę w kwocie 620 zł netto miesięcznie, a Z. C. (1) nie ma obecnie żadnych dochodów. W tej sytuacji, w ocenie Sądu, nie sposób przyjąć, aby pozwana zwolniła się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną, wskazując wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika.

M. C. podniosła zarzut sprzeczności objętego pozwem żądania powoda z zasadami współżycia społecznego z uwagi na sytuację zdrowotną, majątkową i rodzinną pozwanej oraz okresy czasu, jakich powódka zgłasza roszczenia. Wskazała, że jest osobą niepełnosprawną, niepracującą z ograniczonymi możliwościami znalezienia pracy, a powódka wystąpiła z pozwem o zapłatę przeciwko dłużnikom po roku od rozwiązania umowy, zaś powództwo w niniejszej sprawie zostało wniesione w lutym 2017 roku, podczas gdy o bezskuteczności egzekucji wobec B. i Z. C. (2) powódka powzięła wiadomość w marcu 2016 roku. Wskazywała, że prowadzenie egzekucji ze spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego doprowadzi dłużników i pozwaną do pozbawienia ich mieszkania.

Zgodnie z art. 5 k.c., nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Powołany przepis ma charakter wyjątkowy i powinien być stosowany ze szczególną ostrożnością. Domniemywa się, że korzystający ze swego prawa podmiotowego

czyni to zgodnie z zasadami współzycia społecznego oraz społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. W konsekwencji, ciężar dowodu istnienia okoliczności faktycznych uzasadniających ten zarzut spoczywa na tym, kto ten zarzut podnosi. W przedmiotowej sprawie, ciężar udowodnienia nadużycia prawa podmiotowego przez powoda spoczywał na pozwanej. Tymczasem pozwana nie określiła, jaka zasada współzycia społecznego została naruszona przez zachowanie powódki polegające na wystąpieniu ze skargą pauliańską, nie wykazała także, iż taka zasada występuje w powszechnie akceptowanym w społeczeństwie systemie wartości, zasad etycznych i uczciwego postępowania, ani że określone zachowanie powódki można zakwalifikować jako nadużycie prawa nie zasługujące na poparcie z punktu widzenia zasad współzycia społecznego. Zważyć przy tym należy, iż wystąpienie z powództwem w niniejszej sprawie było spowodowane postawą dłużników – rodziców pozwanej, którzy nie podjęli żadnych realnych działań, aby zaspokoić wierzyciela – powódkę oraz biernością pozwanej, po jej wezwaniu do zapłaty. Trudno oczekiwać, aby wierzyciel dysponujący tytułem wykonawczym, którego nie może zrealizować wobec niewypłacalności dłużników spowodowanej darowizną jedynego wartościowego składnika majątku na rzecz córki, biernie oczekiwał, aż dłużnicy podejmą działania w celu jego zaspokojenia i nie podejmował przewidzianych prawem środków w celu ochrony jego interesów naruszonych na skutek takiej czynności. W ocenie Sądu, Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w Ł. wytaczając powództwo w przedmiotowej sprawie nie nadużyła swojego prawa, lecz realizowała jedynie wynikające z ustawy uprawnienia zmierzające do zaspokojenia stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności. Okoliczność, iż powódka wystąpiła z powództwem w niniejszej sprawie prawie rok po umorzeniu egzekucji prowadzonej przeciwko dłużnikom jako bezskutecznej nie powoduje, iż jej zachowanie stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Albowiem, w świetle przepisu art.534 k.c., powodowa Spółdzielnia była uprawniona do wytoczenia powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną w okresie 5 lat od daty zaskarżonej czynności. Natomiast, ani dłużnicy ani pozwana nie wykorzystali okresu czasu pomiędzy umorzeniem postępowania egzekucyjnego, a wystąpieniem ze skargą pauliańską, aby choć w części spłacić zadłużenie i podjąć z powódką rozmowy dotyczące rozłożenia na raty czy odroczenia dalszej spłaty. Także fakt, iż pozwana jest osobą niepełnosprawną i niesłyszącą nie powoduje, iż powództwo w niniejszej sprawie stanowi nadużycie prawa podmiotowego. M. C. posiada pełną zdolność do czynności prawnych, funkcjonuje w obrocie prawnym i tak jak inni jego uczestnicy musi ponosić konsekwencje podejmowanych decyzji.

Mając powyższe na względzie, Sąd uwzględnił powództwo, orzekając jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie oznacza, że zaskarżona czynność zachowuje ważność, ale jest ona bezskuteczna tylko w stosunku do wierzyciela, który czynność zaskarżył, natomiast w stosunku do innych osób, a w szczególności między dłużnikiem a osobą trzecią, która uzyskała korzyść majątkową, oraz w stosunku do innych wierzycieli (poza wierzycielami solidarnymi) czynności te pozostają nadal skuteczne (jest to tzw. bezskuteczność względna).

Na marginesie należy zauważyć, iż rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie nie pozbawia pozwaną obrony w dalszej perspektywie. Odnosząc się ponownie do treści powołanego uprzednio art. 533 k.c., podkreślić należy, iż w przypadku gdy osobie trzeciej zależy na zachowaniu korzyści uzyskanej od dłużnika, może zwolnić się od egzekucji, jeżeli sama zaspokoi wierzyciela albo wskaże mienie dłużnika wystarczające dla zaspokojenia (i zarazem nadające się do egzekucji). Przysługuje jej zatem, jako zobowiązanej do znoszenia prowadzonej przez wierzyciela egzekucji, upoważnienie przemienne umożliwiające zwolnienie się z tego zobowiązania w inny sposób (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1980 roku, III CZP 37/80, OSP 1983, poz. 83; tamże, glosa M. Ożoga; M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona, s. 171).

Pozwana przegrała proces, zobowiązana był zatem do zwrotu na rzecz powódki poniesionych przez nią kosztów postępowania zgodnie z przepisem art.98 § 1 k.p.c.

Powódka poniosła koszty procesu w łącznej kwocie 4.703 zł, na którą złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.056 zł, opłata od zażalenia w kwocie 30 zł, opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł (ustalone zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2015 poz.104 ze zm.).

O kosztach procesu w stosunku do pozwanej Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. zgodnie, z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazane uprawnienie przysługuje Sądowi nie w sytuacjach wyjątkowych, ale w szczególnie uzasadnionych, czyli takich, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny uiszczenie kosztów procesu byłoby dla strony niemożliwe lub w każdym razie bardzo utrudnione i narażałoby ją lub jej bliskich na niepowetowane straty. Zastosowanie tego przepisu powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych reguł decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego stron (tak między innymi Sąd Najwyższy w postanowieniu 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73). Przepis art.102 k.p.c., nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 roku, II CZ 210/73, LEX nr 7366). Sposób skorzystania z przepisu art.102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępstwo, a jeśli tak to, w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 maja 2006 roku, III CK 221/05, L.).

M. C. ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe. Jest osobą niesłyszącą od urodzenia. Porozumiewa się czytając z ruch warg oraz za pomocą języka migowego. Utrzymuje się z renty socjalnej w wysokości 870 zł netto miesięcznie, zasiłku pielęgnacyjnego w kwocie 153 zł miesięcznie. Podpisała umowę o pracę na pełen etat na okres próbny i rozpoczęła pracę, ale nie otrzymała jeszcze wynagrodzenia za pracę z tego tytułu i nie zna jego wysokości. Pozwana leczy się na astmę, cukrzycę i tarczycę. W związku z tym ponosi stałe wydatki na leki w kwocie 100 zł miesięcznie. Pozwana świadczy pomoc finansową rodzicom B. i Z. C. (1). B. C. (1) otrzymuje emeryturę w wysokości 620 zł netto miesięcznie, Z. C. (1) nie pracuje, oczekuje na przyznanie emerytury. Dodatkowo wskazać należy, iż powódka korzysta ze stałej obsługi prawnej. Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd nie obciążył pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powódki albowiem, koszty te kilkukrotnie przekraczają wysokość miesięcznych dochodów pozwanej.

Na podstawie § 8 pkt 5 i § 4 ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714), Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz adw. K. M. kwotę 2.952 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, na którą składa się kwota 2.400 zł powiększona o kwotę podatku od towaru i usług.